

АЗІЯ 28.10.2022 | Серджіо Грассі

Нова ера Китаю

Як XX з'їзд КПК змінить Китай, повідомляє Серджіо Грассі з Пекіна

Запитання ставив Александер Ізеле

У вступній промові на XX з'їзді Комуністичної партії Китаю голова держави та партії Сі Цзіньпін сказав про «модернізацію китайського зразка», а також підтвердив прагнення Народної Республіки до «демократизації міжнародних відносин». Що все це означає?

На партійному з'їзді було підтверджено намір не пізніше середини цього століття, тобто до 100-річчя створення Китайської Народної Республіки в 2049 році, досягти так званої другої мети століття, а саме – побудови «соціалістичної, потужної та сучасної в усьому країни».

Після досягнення минулого року першої мети століття, яка полягала в подоланні бідності та реалізації ідеї «спільноти зі скромним добробутом», Пекін відтепер прагне через модернізацію стати провідною в політичному й економічному сенсі державою світу. Це саме те місце, на яке, на його думку, Китай історично заслуговує. А демократизація міжнародних відносин означає, що Пекін з огляду на зростання своєї політичної ваги в світі вимагає більше прав приймати рішення в міжнародних організаціях передовсім для себе, а потім певною мірою й для дружніх йому країн, що розвиваються. На думку Пекіна, для чинного міжнародного порядку є характерним домінування Заходу, тому його слід реформувати.

На думку Пекіна, для чинного міжнародного порядку є характерним домінування Заходу, тому його слід реформувати

Партійний з'їзд наочно підтвердив важливість двох ініціатив, за допомогою яких Китай під керівництвом Сі рішуче налаштований формувати світовий устрій у найближчі десятиліття. В квітні 2022 року Сі вперше представив свою «Ініціативу глобальної безпеки», яка доповнює «Ініціативу глобального розвитку»,

представлену ще торік. Імовірно, обидві ініціативи покликані поступово наповнити конкретним змістом повторюваний як мантра девіз про «Спільноту єдиної долі людства», що дозволить потім представити марксистське бачення Сі Цзіньпіном світового устрою китайського зразка. Згідно з ним, Комуністична партія Китаю буде й надалі просувати в усьому світі свою концепцію «спільних цінностей людства», відмінну від концепції універсальних (загальнолюдських) цінностей. Паралельно з цим кампанія на підтримку глобальних ініціатив Китаю вже проводиться на таких платформах Глобального Півдня, як БРІКС або Форум китайсько-африканської співпраці. У доповіді Сі на партійному з'їзді прямо сказано про розширення співробітництва в рамках БРІКС та ШОС.

З одного боку, китайська економіка стикається з певними труднощами на тлі політики нульової терпимості до COVID-19, з іншого – через конфронтацію зі США. Які економічні імпульси йдуть від цього з'їзду партії?

Сі, говорячи про майбутню економічну політику, підтвердив план побудови високоефективної соціалістичної системи ринкової економіки. Водночас він наголосив на необхідності зміни парадигми в бік економіки замкненого циклу всередині країни та стійкої дуальної економіки замкненого циклу на міжнародному рівні. Мета полягає в досягненні зростання якості життя, яке могло би забезпечити більш справедливий розподіл під гаслом «загального процвітання».

Однак про послаблення економічно невідповідної політики нульової терпимості до COVID-19, на яке багато хто сподівався, на партійному з'їзді так і не було згадано

Простими словами, економіка Китаю має зростати відповідно до політичної системи – пиріг має збільшуватись – але темпи економічного зростання будуть нижчими, ніж у минулі десятиліття. Водночас стоїть завдання посилити провідне становище Китаю в таких ключових галузях технологічного розвитку, як цифрові платформи, електромобільність, 5G та штучний інтелект. Згідно з представленою новою суспільною угодою, назвімо її «Червоний новий курс», зниження темпів

економічного зростання має бути компенсоване підвищенням якості життя та більшою ідеологічною чесністю. Мається на увазі покращення якості послуг, розширення соціального забезпечення, захист довкілля й перерозподіл.

Хоча стратегічна обстановка в Пекіні стає дедалі більш несприятливою, про послаблення економічно невігідної політики нульової терпимості до COVID-19, на яке багато хто сподівався, на партійному з'їзді так і не було згадано. Отже, сам китайський уряд каже, що перед ним стоять безпрецедентні виклики.

Скасувавши віковий ліміт, а також граничний термін перебування на посаді, партійний з'їзд відмовився від багатьох елементів реформи Ден Сяопіна. Що лишилося від неї за Сі?

Завдяки політиці реформ та відкритості, ініційованій Ден Сяопіном, Китайській Народній Республіці під проводом Комуністичної партії з кінця 1970-х років удалося досягти разючих, ба навіть унікальних, результатів розвитку, які кардинально відрізняють її від інших соціалістичних країн і на які вже багато років спирається легітимність системи. Політика Ден Сяопіна та його наслідувачів усе-таки вирізнялася прагматичністю, колективним стилем керівництва, стриманою позицією на міжнародному рівні – то була *стара ера*. Але тепер Сі проголосив у своїй країні *нову еру*, розуміння та реалізація якої китайською бюрократією віднині протягом багатьох років визначатимуть внутрішню й зовнішню політику країни.

Майбутній прем'єр-міністр Лі Цян виступає за те, щоби зосередитися на цифровій економіці. Що означає його підвищення і яким може бути новий розклад у Постійному комітеті політбюро ЦК КПК?

Нікого насправді не здивувало те, що Сі Цзіньпін гарантував собі третій термін на посаді генерального секретаря Комуністичної партії Китаю. Але, якщо поглянути на новий склад Постійного комітету політбюро загалом, стає очевидно, що в майбутньому Сі буде оточений переважно своїми наслідувачами.

Про призначеного прем'єр-міністром Лі Цяня кажуть, що він є великим прихильником цифрової економіки, якому вдалося залучити до Шанхая такі міжнародні компанії, як Tesla. Як партійний секретар Шанхая, він так чи інакше відповідальний за один із найважливіших економічних і фінансових центрів країни.

Але його політика боротьби з епідемією коронавірусу навесні цього року в Шанхаї отримала неоднозначну оцінку. Оскільки більшу частину своєї кар'єри він провів у квітучій дельті Янцзи, йому поки що бракує досвіду роботи в центральному уряді Китаю, як і в менш розвинених провінціях країни.

Серджіо Грассі

Пекин

Серджіо Грассі (Sergio Grassi) керує офісом Фонду ім. Фрідріха Еберта (FES) у Пекіні. До того він працював у представництвах Фонду в Індонезії. Вивчав економіку та синологію в Берліні й у Пекіні.

